



PESZAH 7-8.

(II. Mózes 13.17. – 15.26. és IV. Mózes 28.19-25.)

בִּשְׁלַח

Pészach a kivonulás (vagy más nevein: a kovásztalan kenyér; a tavasz; a szabadság) ünnepe, amelyet a diaszpórában nyolc napon át tartunk. Első és utolsó két napja főünnep, a közte lévő négy nap félünnep.

Pészach második estétől elkezdjük minden este számlálni a napokat. Az ötvenedik napon lesz Sávuoht ünnepe. A Sávuoht (שַׁבְּוֹת) "heteket" jelent, ami a számlálás héthetes időszakára utal. A számlálás célja az, hogy a kivonulás ünnepe után lélekben felkészüljünk Sávuohtra, a Tóraadás ünnepére. A számlálás mindig Pészach második estéjén (ezúttal vasárnap este) kezdődik, amikor egy bizonyos mennyiségű új árpát kellett learatni, és másnap áldozatként a Szentélyben bemutatni. Az egész időszak Szfirát Háomer, „az omer számlálása” néven ismeretes. Az ómerszámlálásnál minden nap először elmondjuk az „ál szfirát háomer” (סְפִירַת הָעוֹמֶר) áldást, utána megemlítjük a nap számát, majd az eltelt hetek és napok számát. A szfirá idején pusztította el a pestis Rabbi Ákivá több ezer tanítványát. Azóta a szfirá alatt részleges gyászidő van, nem tartanak esküvőt, nem vágatnak haját, tilos táncolni és muzsikálni. Ezek a korlátozások azonban nem érvényesek Lág Báomerkor (לֵאג בְּעוֹמֶר), a harmincharmadik napon, mert ekkor szünetelt a járvány. A Talmud szerint a járvány huszonnégyezer áldozatot követelt. Azonban a nap múltával újra szedte áldozatait. Az egyes zsidó irányzatok eltérő harminchárom napot jelölnek meg a gyász idejének, mert a bölcsek különböző időpontokat állapítottak meg. A szefárd zsidók szerint ezen a napon végleg megszűnt a járvány, ezért ől ezt a 33 napot Pészach első napjától Lág Boajmerig tartják. Az askenáz közösségek Ijjár hónap elsejétől Sávuohtig tartják a gyászt, azaz szerintük Lág Báómer napja csak szünet volt a járványban. Az ünnepnek van egy másik vetülete is. Ómer 33. napja Rabbi Simon Bar Joháj, a kabbala egyik alapművének, a Zohár szerzője halálának napja is. Simon bar Joháj rabbi volt a neves Rabbi Akiba egyik legjelesebb tanítványa. Saját tanítása szerint a halála nem ad okot szomorúságra az ő esetében, hiszen a zsidó hagyomány szerint egy ilyen igaz ember, mint ő, a halálával Istenhez kerül. Halálos ágyán arra utasította tanítványait, hogy örömmel legyen halálának napja. A Szfirát Háomer utolsó három napja már nem a gyász, hanem a Tóra-adásra való felkészülés jegyében telik, ezért ekkor már lehet házasodni is.

A Siratófalnál a Pészach (פֶּסַח) ünnepén tartott hagyományos kohanita áldáson (ברכת הכוהנים) az egykori papi törzs férfi leszármazottai minden évben testüket, fejüket imakendőbe burkolva mindkét kezüket felemelve héber nyelvű imát mondanak Izrael népének békéjéért és boldogulásáért. A zsidó vallás szabályai szerint régen évente háromszor, köztük Pészachkor el kellett zárándokolni és áldozatot kellett bemutatni a vallás legszentebb helyén, a Templomhegyen található jeruzsálemi szentélyben, ahol jelenleg egy másik vallás, az iszlám harmadik legszentebb helye, az al-Aksza mecset áll a Mecsetek terén. A kohaniták áldását áldást naponta elmondják az ortodox zsinagógákban Izraelben, de évente kétszer, a sátoros ünnepek és Pészach idején nagyszabású ceremónián több tízezer résztvevő előtt a Siratófalnál is. <https://www.facebook.com/WesternWallOfficial/videos/652327757414543>

A leMBERGI Efráim Zálmán Márgáliot rabbi (1762–1828) Sáré Efrájim című könyvében (10. kapu 31.) említi azt a szokást, hogy „Ros hásaná egyik napján sincs mázkir, Jom kipurkor van mázkir és ugyanígy Szukkot utolsó napján, Peszáchkor, Sávuohtkor, Smini ácretkor... Az a szokás, hogy mielőtt kezdenék mondani a mázkirt, a sámesz hangosan kihirdeti, hogy »Jizkor!«, és mindenki magában elmondja csendesen a mázkirt apja, anyja és más hozzátartozóinak az emlékére. Utána az előimádkozó mond egy áldást arra, aki a közösségből adakozik az elhunytakért... aztán az előimádkozó kezdi a mázkirt”. Ebből látjuk, hogy itt már megemlítik azt a szokás, hogy mindenki mondja a mázkirt a szülei és a nagyszülei után, ugyanúgy, ahogy a MáHáRIL és Jáffe rabbi is említik. Az itt megjelenő új elem, hogy az előimádkozó is mondja a mázkirt, de nem egyértelmű, hogy mit mond. Talán csak megismétli a neveket, amit mindenki már magában elmondott?! Egyértelmű számomra, hogy az előimádkozó itt egy közösségi mázkirt mond el azokért „akik a Tóráért és a zsidósáért munkálkodtak” és értük van, aki adakozik (és az pedig külön áldást kap érte). Hiszen a mázkir lényege, hogy ekkor adakozunk az elhunytakért.

A németországi Wormsban egy ősrégi, askenáz-német zsidó közösség élt. Szokásaikat egy régi kézirat őrizte meg, amit egy kétkötetes gyűjteményben jelentettek meg Jeruzsálemben 1988-ban Minhágim döKáK Vármájsá néven, sok-sok érdekes lábjegyzettel kiegészítve. Ebben olvassuk (I. kötet 42. oldal 9. lábj.), hogy ősrégi szokás szerint minden sábeszkor Tóraolvasás után mond az előimádkozó mázkirt és „megemlékezik azokról az elhunytakról, akik a Tóráért és a zsidósáért munkálkodtak, valamint azokról, akik hagytak a közösségre [a vagyonukból], vagy akiknek a részére a közösség tagja adakozott”. Ebben a gyűjteményben találjuk (II. kötet 92. és 103. oldal), hogy a „temetés után be kell fizetni a családnak egy aranyat, hogy bekerüljön a mázkir-könyvbe és egy éven keresztül meg legyen említve. Amikor lejár az év, kihúzzák a nevét a mázkir-könyvből. De ha jómódúak, akkor kötelezik őket, hogy adjanak tíz aranyat és örökké meg lesz említve.” Ebből azt látjuk, hogy egy közösségi megemlékezés előimádkozó által minden sábeszkor csak azoknak jár, akik a közösségért tettek valamit.

HÍREK A VILÁGBÓL

Nyolcvanegy évvel ezelőtt ezen a napon kezdődött a hazai zsidóság gettóba zárása. https://bzsh.hu/2025/04/16/nyolcvanegy-evvel-ezelott-ezen-a-napon-kezdodott-a-hazai-zsidóság-gettoba-zarasa/
Felavatták az embermentő mártír, Bernovits Vilma emlékművét a Duna-parton. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kozelet/felavattak-az-embermento-martir-bernovits-vilma-emlekmuvet-a-duna-parton
2024-ben, az október 7-i támadások és az azt követő háború után Izraelben ritkán látott negatív „migrációs egyenleg” jött létre. https://www.szombat.org/politika/izrael-lakossaga-meghaladja-a-10-milliot
Az egykori zsinagóga utolsó darabja őrzi tovább az elpusztított zsidók emlékét Tállyán. https://kibic.hu/2025/04/15/az-egykori-zsinagoga-utolso-darabja-orzi-tovabb-az-elpusztitott-zsidok-emleket-tallyan/
A Hamász anyagi gondjai, a helyzet Libanonban és „status quo” a Templom-hegyen. https://ujkelet.live/2025/04/17/a-hamasz-anyagi-gondjai-a-helyzet-libanonban-es-status-quo-a-templom-hegyen/
Másfél év után hazatért a Gázai övezetből Billy, az elrabolt spániel. https://izraelinfo.com/2025/04/17/masfel-ev-utan-hazatert-a-gazai-ovezetbol-billy-az-elrabolt-spaniel/
Dunába hajigálták az izraeli zászlókat, kiszabták a büntetést. https://infostart.hu/belfold/2025/04/17/dunaba-hajigaltak-az-izraeli-zaszlokat-kiszabtak-a-buntetest
A Hamász és a háború ellen tüntettek a Gázai övezetben. https://hvg.hu/vilag/20250417_gazai-ovezet-tuntetes-hamasz-haboru-terror
Kitiltották az izraeli állampolgárokat a Maldív-szigetéről. https://24.hu/kulfold/2025/04/16/kitiltas-izraeli-allampolgarok-maldiv-szigetek-gaza/
A népirtó is ember – magyar antiszemita a zsidók nélküli világban. https://telex.hu/velemeney/2025/04/16/a-nepirto-is-ember-magyar-antiszemita-a-zsidok-nelkuli-vilagban
Fogy az izraeliek türelme, kutatók és katonák is a gázai háború befejezésére szólnak fel. https://nepszava.hu/3276331_fogy-az-izraeliek-turelme-kutatok-es-katonak-is-a-gazai-haboru-befejezesere-szolitanak-fel
„Még emlékszem” – Fiatalok animációs filmmel idézik meg a holokaust emléket. https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/szempont/meg-emlekszem-fiatalok-animacios-filmmel-idezik-meg-a-holokaust-emleket/
Az Egyesült Államok megtagadja a tartózkodási engedélyt azoktól, akik antiszemita ítélt posztokat tesznek közzé. https://bzsh.hu/2025/04/15/az-egyesult-allamok-megtagadja-a-tartozkodasi-engedelyt-azoktol-akik-antiszemitanak-itelt-posztokat-tesznek-kozze/
Újra tüntetnek a Hamász ellen a Gázai övezetben. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/ujra-tuntetnek-a-hamasz-ellen-a-gazai-ovezetben
Engedélyezték a szakállviselést külön jóváhagyás nélkül, és a hazautazást a hétköznapi gyakorló egyenruhában az izraeli hadseregben (IDF) – jelentette a helyi média. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/szabad-a-szakall-es-a-koromlakk-viselese-az-izraeli-hadseregben
Emlékszünk arra, amikor elvitték az édesanyánkat egy téli éjszaka. https://kibic.hu/2025/04/16/emlekszunk-arra-amikor-elvittek-az-edesanyankat-egy-teli-ejszaka/
Humanitárius helyzet Gázában, Libanonban beszélnek és a hűtik. https://ujkelet.live/2025/04/17/humanitarius-helyzet-gazaban-libanonban-beszelik-es-a-hutik/
Amikor a hatalom ügynököket mozgat a Sabakon belül – a szervezet belső bomlása megkezdődött. https://izraelinfo.com/2025/04/15/amikor-a-hatalom-ugynokokat-mozgat-a-sabakon-belul-a-szervezet-belso-bomlasi-megkezdodott/
Számon kérték Magyarországot egy elmaradt letartóztatás miatt. https://infostart.hu/kulfold/2025/04/17/szamon-kertek-magyarorszagot-egy-elmaradt-letartoztatasi-miatt
Gal Gadot miatt tiltották be az új Hófehérkét Libanonban. https://24.hu/kultura/2025/04/16/gal-gadot-hofeherke-betiltas-libanon-izrael/
Nem akart lemondani a fegyvereiről, a Hamász elutasította Izrael tűzszüneti javaslatát. https://telex.hu/kulfold/2025/04/15/nem-akart-lemondani-a-fegyvereirol-elutasította-a-hamasz-izrael-tuzszuneti-javaslatat
Börtönre ítélték a libanoni férfit, aki rátámadt egy zsidó diákra Berlinben. https://hirado.hu/kulfold/cikk/2025/04/17/bortonre-iteltek-a-libanoni-ferfit-aki-ratamad-egy-zsido-diakra-berlinben
Nekem is feltűnt, hogy az izraeliek hányadszorra semmisítik meg „Gáza utolsó működő kórházát”. https://mandiner.hu/kulfold/2025/04/nekem-is-feltunt-hogy-az-izraeliek-hanyadszorra-semmisitik-meg-gaza-utolso-mukodo-korhazat

A Hamász bizonyos feltételekkel kész elengedni az izraeli túsokat. https://bzsh.hu/2025/04/14/a-hamasz-bizonyos-feltetelekkel-kesz-elengedni-az-izraeli-tuszokat/
A holokauszt MTK-s áldozatai előtt tisztelgő emléktáblát avattak. https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/tortenelem/holokauszt/a-holokauszt-mtk-s-aldozatai-elott-tisztelgo-emlektablat-avattak
Tüntetést tartottak vasárnap Erzsébetvárosban a Damjanich utcában működő Nordic Sun Pub előtt, amelyet a demonstrálók szélsőjobboldali, nacionalista és náci eszméket terjesztő helyként jellemeztek. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/tuntetest-tartottak-a-naci-kocsma-ellen
Az összetartozás érzésének erősítése a legfontosabb közösségi stratégia. https://kibic.hu/2025/04/15/az-osszetartozas-erzesenek-erositese-a-legfontosabb-kozossegi-strategia/
Likvidálások Gázában és Libanonban, új riasztó rendszer a jemeni rakétákhoz és politika. https://ujkelet.live/2025/04/17/likvidalasok-gazaban-es-libanonban-uj-riaszto-rendszer-a-jemeni-raketakhoz-es-politika/
Hamasz-forrás: „Elutasítunk minden olyan javaslatot, amely a lefegyverzésünket tartalmazza”. https://izraelinfo.com/2025/04/17/jelentes-21-ember-meghalt-az-izraeli-hadsereg-tamadasaiban-a-gazai-ovezetben-koztuk-nok-es-gyerekek-hirszuret/
Carl Lutz svájci diplomata védett házai ma is állnak, lakóik pedig gyakran mit sem tudnak otthonuk hősie múltjáról. https://ripost.hu/insider/2025/04/titkos-mult-a-falak-mogott-eleteket-mentettek-ezek-a-hazak
Nemcsak a hősök arcai. https://magyarnarancs.hu/riport/nemcsak-a-hosok-arcai-275986
630 000 izraeli él Izraelen kívül, a legnagyobb számban az Egyesült Államokban, Kanadában, Németországban és az Egyesült Királyságban. https://www.szombat.org/politika/630-000-izraeli-el-izraelen-kivul
A dédnagymamáját Auschwitzba deportálták, ő mégis magyar állampolgár akar lenni. https://www.atv.hu/belfold/20250416/dednagymamajat-auschwitz-lily-ebert/
Az utolsó széder a varsói gettóban. https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/tortenelem/holokauszt/az-utolso-szeder-a-varsoi-gettoban